

KENTSEL DÖNÜŞÜM ÇALIŞMALARINDA COĞRAFİ BİLGİ SİSTEMLERİNİN KULLANIM OLANAKLARI

Ahmet Ertunç Sezen¹, Can Delice¹, Şennur Hazal Şener¹, Zehra Koç¹, Dursun Z. Şeker¹

¹ İstanbul Teknik Üniversitesi, İnşaat Fakültesi, Geomatik Mühendisliği Bölümü, İstanbul

ÖZET

Kentleşme kavramı, tarımsal hayata geçen insanların küçük yerleşim birimleri oluşturmalarıyla ortaya çıkmıştır. Kentleşme, devletlerin kurulmasıyla iyice hızlanmış, beraberinde sosyal ve ekonomik eşitsizlikler meydana getirmiştir. Köylerde tarım ile uğraşan halk, daha iyi şartlarda çalışmak ve yaşamak için kent merkezlerine göç etmeye başlamıştır. Bunun sonucunda, kentlerde gecekondü problemi ortaya çıkmıştır. Kentlere yapılan göçün artmasıyla, kentlerin sosyal ve fiziksel yapısı bozulmaya başlamıştır. Kentlerin bozulan sosyal ve fiziksel yapısını düzeltme isteği, kentsel dönüşüm kavramını ortaya çıkartmıştır. Bu çalışmada, kentsel dönüşümün tarihsel süreci incelendikten sonra kentsel dönüşüm yöntemleri; kentsel koruma, kentsel yenileme, yeniden canlandırma ve soylulaştırma olarak dört ana başlıkta ele alınmıştır. Böylece kentsel dönüşümün kentlere nasıl uygulanabileceği değerlendirilmiştir. Bu yöntemlere ek olarak, kentsel dönüşüm sürecini oluşturan kavramlardan olan hukuksal, sosyal ve ekonomik süreçler hakkında bilgi verilmiştir. Kentsel dönüşümde, Coğrafi Bilgi Sistemleri'nin gerekliliği ve önemi anlatılmıştır. Türkiye'den ve dünyadan kentsel dönüşüm örneklerine yer verilmiştir. Coğrafi Bilgi Sistemleri(CBS)'nin, kentsel dönüşümdeki gerekliliği vurgulanmış ve bununla ilgili bir kavramsal model Microsoft Access programı ile hazırlanmıştır. Kavramsal modelde, varlıklar arasındaki ilişkiler oluşturulmuştur. Kentsel dönüşümde kullanılacak olan verilerin bu model ile kolay erişilebilirliği sağlanmış ve uygulandığı takdirde sağlayacağı faydalar irdelenmiştir.

Anahtar Sözcükler: Coğrafi Bilgi Sistemleri, Kavramsal Model, Kentsel Dönüşüm

ABSTRACT

THE POSSIBILITIES OF USAGE OF GEOGRAPHICAL INFORMATION SYSTEMS IN URBAN TRANSFORMATION STUDIES

The term of urbanization has invented by the people who have adopted agricultural production and thereby established small dwelling units. As the states were being established, urbanization gained speed and caused social and economical inequalities. The folk doing agriculture in villages started to immigrate to the central cities in order to work and live in better conditions. As a result, the cities developed a squatting problem. Since the immigrations were rising, the physical and economical structure of the cities became damaged. To revise this situation, the concept of urban transformation has been proposed. After its historical view has been examined, the urban transformation has been studied on four main topics: urban preservation, urban renewal, urban renaissance and urban gentrification. Meanwhile, it has been evaluated that; how to apply the urban transformation projects to the cities by its methods. Together with these methods, its legal, social and, economical processes have been explained as being main stages of the urban transformation. In order to operate urban transformation, Geographical Information Systems (GIS) was considered by its necessity and importance. Furthermore, some specific examples of the urban transformation applications were given place, as well. The vitality of using GIS for urban transformation has been highlighted and a conceptual model designed using Microsoft Access. In conceptual model, the entities have been linked. The data which will be used for urban transformation has been made accessible easy with the conceptual model and by applying its profits have been sentimized.

Keywords: Geographical Information Systems, Conceptual Model, Urban Transformation

1. GİRİŞ

Kentleşmeye dair ilk örnekler yerleşik hayata geçilmesi, sosyal, ekonomik ve kültürel hayattaki toplu yaşama ihtiyacının artmasıyla birlikte, M.Ö 4000'lerde Mezopotamya'da ortaya çıkmıştır. Kentleşme ile birlikte insanlar tarım yaparak üretimde bulunmaya başlamışlardır. Böylece ilk kentler insanların örgütlü bir şekilde beraberce yaşadıkları merkezler olmuştur. Kentlerin gelişip büyümesi ile savunma ve örgütlenme ihtiyaçları ortaya çıkmıştır. Büyüyen örgütlenmeler ve teşkilatlar süreç içerisinde devletleri oluşturmuştur. Devletlerin meydana gelişleriyle birlikte tarım dışı faaliyetler de artmış, sosyal sınıflar oluşmuştur. Sosyal sınıf farklılıkları insanların yaşadıkları konut tiplerine de yansımıştır. Bu bakımdan kent tabakalaşmanın, buna bağlı olarak mekânsal farklılıkların, tarım dışı faaliyetlerin ve zenginliğin odağı olmuştur (Koçyiğit, 2013).

Osmanlı Devleti'nde 16. yüzyılda başlayan ve 18. yüzyılda yoğunlaşan köyden kente göçler devlette değişimler yaşanmasına neden olmuş ve bu durum Tanzimat Dönemi'ne geçişi hızlandırmıştır. Kentleşmenin artmasıyla,

özellikle yoğun göç alan kentlerde modern iş merkezleri oluşmaya başlamıştır. 19. yüzyılın ikinci yarısından itibaren imparatorluk toprak kayıpları nedeniyle yoğun göç almış, böylece göçmen mahalleleri oluşmuştur. Bu nedenle, İstanbul başta olmak üzere önemli kentlerde kent planlaması yapılmıştır (Mutlu, 2013).

Cumhuriyetin ilanı ile birlikte öncelikle savaşta zarar gören kentlerimizde yenilemeler yapılmıştır. Tüm dünyayı etkisi altına alan 1929 ekonomik krizi ile birlikte ekonominin bozulması sonucunda devletçilik politikası uygulamaları hızlanmış, ithalat azalmıştır. Bu dönemde, özellikle demir yolu yapımına önem verilmiştir. 1930 yılında çıkarılan 1580 sayılı Belediye Kanunu ile belediyelerin yasal durumu değiştirilmiş, düzgün bir kentleşmenin yapılmasına olanak sağlanmıştır. 1950'lerde Demokrat Parti'nin iktidara gelmesiyle birlikte serbest piyasa ekonomisi politikası izlenmiş, böylece özel girişimin önü açılmıştır. Sanayileşmenin yükselişi, köyden kente göçün hızlanmasına yol açmıştır. Bu dönemde artan nüfusla birlikte kentlerin belediye sınırları genişlemiştir. Kentlerin göçlerle gelen yeni sakinleri ise iş konusundaki fırsatları barınma konusunda yakalayamamışlardır. Bu göçmenler barınma sorunlarını ortadan kaldırmak amacı ile gecekondu yapmaya başlamışlardır. Plansız ve yasal olmayan bu gecekondulaşmaya siyasi otoriteler tarafından da çeşitli sebeplerle göz yumulmuştur. Böylece kent siliyetinin bozulmasına izin verilmiştir. Otomotiv sektöründeki hızlı büyüme ile birlikte araç sayısı artmıştır. Araç sayısındaki artış, yeni kara yollarının yapılması ihtiyacını doğurmuştur. Amerika'dan gelen Marshall yardımlarıyla birlikte geniş bulvarlar yapılmış, böylece demir yolları yerini karayollarına bırakmıştır. Şehirler, yapılan bulvarların etrafında gelişmeye başlamıştır.

1960'tan itibaren, hızla artmış gecekondu alanlarına yönelik 775 sayılı "Gecekondu Kanunu'nun yürürlüğe girmesi ile ilk gecekondu affi gerçekleştirilmiştir. Eski kentsel mahallelerin çevresinde ve metropoliten çeperde orta sınıflar için yeni konut alanları oluşturulmuştur. Kentin çeperlerinde böylesi bir dönüşüm yaşanırken, kentin merkezinde modernleşme etkileri artmaya başlamıştır. Nüfus artışı ile birlikte başlayan dikey kentsel dönüşüm ile tek katlı konutlar yerlerini apartmanlara bırakmıştır. Böylece "arsa karşılığı daire" şeklinde tanımlanan sistem gelişmeye başlamıştır (Yılmaz, 2011).

1980 sonrası serbest piyasa koşullarının işlerlik kazanması, özellikle kentlerdeki sınıflar arasındaki uçurumu derinleştirmiştir. Kentleşme açısından bu dönemde 3 önemli gelişmeden bahsedilebilir:

1. Toplu Konut İdaresi (TOKİ)'nin kurulması (1984),
2. İmar İskan Bakanlığı'nın kaldırılması,
3. 1983 - 1984 yılında çıkarılan yasalarla belediyelerin kaynaklarının önemli derecede arttırılması, merkezi yönetim denetiminin bir ölçüde azaltılması ve imar planı yapımına ve onanmasına ilişkin yetkilerin belediyelere devredilmesidir.

2003 yılına kadar TOKİ bu 3 önemli gelişmeden sadece birisi iken 2003 yılından sonra hükümetin devlet eliyle müteahhitlik yapmasıyla Türkiye'nin dört bir yanına damgasını vurmuştur (Mutlu, 2013).

Kentleşme olgusu, toplumların yaşadığı dönüşümlerin en önemli itici güçlerinden biridir. Geleneksel rollerini terk eden insanlar, bir yandan göç ettikleri kentlerdeki sisteme uyum sağlamaya çalışırken diğer yandan da üretim faaliyetlerinin temel bileşenlerinden birisi haline gelmektedir. Kentleşmede köy ve kent kavramlarının temel iki ayrımı oluşturduğu ve bu iki yerleşim birimi arasında nüfus hareketliliği yaşandığı belirtilebilir. Bu hareketliliğin ekonominin de gelişmesiyle birlikte gecekondulaşma, sosyal sınıf farklılıkları gibi toplumsal sonuçlar doğurduğu söylenilebilir. Burada bahsedilen değişim, toplumun gelişmişlik derecesine göre değişiklik gösterecektir (Şekercioğlu, 2011).

Kentler ilerleyen zaman içerisinde çeşitli nedenlerden dolayı değişikliklere uğramaktadır. Fiziksel ve işlevsel anlamda geçirdiği bu değişim ve dönüşümler, içerisinde dinamik bir yapıyı barındıran kentlerin olumsuz yönde etkilenmesine neden olmuştur. Sosyal ve mekânsal kavramlar arasındaki ilişki değişmeye başlamıştır. Sanayileşme ve iş fırsatları sebebiyle çekim merkezi haline gelen kentlerde, içe göçler ile birlikte sosyal ve ekonomik hayat arasında uyumsuzluklar artmıştır.

Hızlı, kontrolsüz ve plansızca artan kentleşme, artan nüfusun içerisinde barındığı yapı stoğunun yeniden gözden geçirilmesi ve iyileştirilmesi gerekliliğini ortaya koymuştur. Kent sakinleri arasında gelişen ekonomik ve sosyal eşitsizliklerin daha görünür hale gelmesi, kentin yeniden planlanması ihtiyacını ortaya çıkartmıştır.

Kentsel dönüşüm, kentlerin fiziki ve sosyal yapısında ortaya çıkan sorunların giderilmesi amacıyla kullanılan bir yöntemdir. Bu nedenle, kente fiziksel ve sosyal bir müdahale anlamına gelmektedir. Kentsel dönüşüm, kente ve insan yaşantısına dair birçok parametrenin bir arada düşünülmesi gereken bir planlamayı gerektirmektedir. Bu parametrelerden bazıları nüfusun yapısı, göç hareketleri, eğitim, sağlık, kültür düzeyi ve mekânsal verilerdir. Bu

parametrelerden de anlaşılacağı gibi kentsel dönüşüm için hem mekana hem de yaşama dair kapsamlı bir düzenleme yapılmalıdır. Bu durum, kentsel dönüşümün karmaşıklığını göstermektedir. Kentsel dönüşümün sistematik bir biçimde incelenip yönetilmesini mümkün kılacak bir yöntem belirlenmelidir. Coğrafi Bilgi Sistemleri (CBS), kentsel dönüşüm çalışmalarının çok katmanlı yapısının sistematik bir biçimde uygulanabilmesi için kullanılabilir uygun bir yöntemdir. Ayrıca CBS, bilgisayar desteği ve görselliği ile kentsel dönüşüm çalışmaları için önemli bir yere sahiptir (Yılmaz, 2004). Tüm bu nedenlerden dolayı, kentsel dönüşümde daha sağlıklı sonuçlar elde edilebilmesi için CBS kullanımı gerekmektedir (Aydın, 2011).

Bu çalışmada başarılı bir kentsel dönüşüm planlaması için CBS kullanımının önemini vurgulanmaya çalışılmış ve ülkemizde ve farklı ülkelerde gerçekleştirilen kentsel dönüşüm uygulamaları incelenmiş ve buradan elde edilen saptamalar ışığında, kentsel dönüşüm uygulamaları için altlık oluşturacak CBS destekli bir kavramsal model tasarlanmıştır. Küreselleşen dünyaya giderek daha fazla uyum sağlamaya çalışan Türkiye'de, küreselleşmeye paralel olarak şehirleşme ve kentleşmenin öneminin artmasıyla kentsel dönüşüm uygulamalarının değeri de artmaktadır.

2-KENTSEL DÖNÜŞÜM

Kent; sosyal, toplumsal, ekonomik ve politik olguları bir arada bulunduran ve sürekli değişime uğrayan karmaşık bir yapıdır. Lois Wirt, kenti "Toplumsal bakımdan benzerlik göstermeyen bireylerin oluşturduğu göreceli olarak geniş, yoğun nüfuslu ve mekanda süreklilik niteliği olan yerleşimdir." şeklinde tanımlamıştır. Kentler, süreç içerisinde savaşlar, nüfus artışı, afet ve göçler gibi nedenlerle değişime uğramaktadır. Bu nedenlerden dolayı kentler, kentsel dönüşüm ihtiyacı duymaktadır. Türk Dil Kurumu Türkçe Sözlüğü, dönüşüm kelimesini, "olduğundan başka bir biçime girme, başka bir durum alma, tahavvül, inkılap, şekil değiştirme" olarak tanımlamaktadır (URL1). Buradan yola çıkılacak olursak kentsel dönüşüm, kentsel alanların biçim değiştirmesi, başka bir durum alması olarak tanımlanabilir (Şişman ve Kibaroglu, 2009).

Kentsel dönüşüm uygulamaları, kentlerin zarar görmüş veya bakımsız durumdaki bölgelerinin daha yaşanabilir alanlar haline getirilebilmesi, şehir içinde kalan sanayi alanlarının şehir dışına taşınması sonucu boşalan alanların düzenlenmesi, eskimiş kent alanlarının restore edilerek daha sağlıklı hale getirilmesi ve olası bir afete karşı zarar görme riski olan yerlerin iyileştirilmesi gibi nedenlerle gerçekleştirilmektedir (Demirkıran, 2008).

Kentsel dönüşüm, hem kamu ve özel sektörün hem de halkın katılımını savunan, yaşam mekanlarının yanı sıra ticaret ve sanayinin de gelişmesini amaçlayan, kenti modern sosyal hayat görüşüne daha uygun bir biçime dönüştürmeyi hedefleyen bir sistematik planlamadır.

3- KAVRAMSAL MODEL

Coğrafi Bilgi Sistemleri, günümüzde birçok problemin çözümünde kullanılan büyük hacimde mekânsal ve mekânsal olmayan verilerin toplanarak bir arada değerlendirilmesine, kaydedilip analiz-sorgu yapılmasına, bütüncül bir düzlemde sunulmasına olanak verir. Sosyal, ekonomik, çevresel sorunların saptanması, değerlendirilmesi ve çözüm odaklarının oluşturulması konularında bilgisayar desteği ve görsel olanakları ile katkıda bulunan yöntemler bütünüdür (Sarı vd., 2011).

Kentsel dönüşüm çalışması için hem mekansal hem de mekansal olmayan veriye ihtiyaç vardır. Bu durumda veri tabanı yönetim sistemlerinin kullanılması yetersiz kalacaktır. Sözel ve grafik verilerin bir arada değerlendirilmesine olanak vermesi açısından CBS, kentsel dönüşüm çalışması için destekleyici, geliştirici, hızlı ve güvenilir bir yöntemdir. İlk aşama olarak durum tespitinde, verilerin toplanması ve çeşitli coğrafi bilgilerin oluşturulmasında, oluşturulan bilgiler ışığında analiz ve sorguların yapılmasında, ardından değerlendirme süreci ve problemlere çözüm üretme aşamalarında CBS kullanımına ihtiyaç vardır (Olcan, 2007).

Mevcut verilerden yararlanarak ileriye dönük tahminler yapabilme olanağı sağlaması da kentsel dönüşüm çalışmaları için oldukça önemlidir. Tüm veriler aynı veri tabanında tutulduğundan veri tabanındaki değişimler sayısal modele de yansıtılarak kullanıcılara alternatif sonuçlar üretme seçeneği sağlar. Tüm bu özellikleriyle CBS, projenin uygulama öncesi gerçekleşmiş gibi değerlendirilebilmesine ve uygulama sırasında ve sonrasında birçok aşamada kullanılarak desteklenmesine olanak verir.

Kentsel dönüşümde CBS kullanımının önemli bir katkısı da sosyal anlamda söz konusu bölge hakkında verilecek kararın karar organları ve halk arasında anlaşmazlık yaratmasını önlemeye yardımcı olmasıdır. Kentsel dönüşümün gerekliliği konusunda CBS kullanılarak yapılacak analizler ile açık ve ikna edici nitelikte görsel veriler sunabilmek mümkün olacaktır.

3.1 İlişkisel Modelin Oluşturulması

İlişkisel model, varlık kümelerini öznitelikleri arasında bire-bir, bire-birçok ve bir çoğa-bir çok ilişki türleri ile varlıkları birbirleri ile bağlayarak ilişkilerin kurulması olarak tanımlanabilir. İlişkisel modelin kurulmasının temelinde, birincil anahtarın belirlenmesiyle tablolar arası ilişki kurulması vardır. Birincil anahtar, bir varlık kümesini diğer varlık kümelerinden ayıran öznitelige denir. İlişkiler kurulurken bir varlık kümesinin birincil anahtarı diğer varlık kümesinin özniteliği olmalıdır. Örneğin; bir parsel sahibinin Türkiye Cumhuriyeti kimlik numarası, onu diğer maliklerden ayıran birincil anahtardır. Ayrıca malikler tablosunun parsel tablosuyla ilişkilendirilebilmesi için kimlik numarası bilgisi parsel varlık kümesinin içinde de yer alır.

Coğrafi Bilgi Sistemleri'ni oluşturan kentsel dönüşüme yönelik temel veriler genel olarak plan bilgisi, idari bilgiler, arazi kullanım bilgisi, çevresel-ekonomik-sosyal bilgi, iklim bilgisi, tarihi ve kültürel bilgiler, ulaşım, altyapı ve üstyapı bilgileri ile yasal ve bölgesel (yerel ve topografik) bilgiler. Bu bilgilerden yola çıkarak varlık kümeleri; il, ilçe, ada, mahalle, parsel, bina, bağımsız bölüm, malikler ve yol olarak belirlenmiştir. Varlık kümeleri ve kümelere ilişkin öz nitelikler ile birincil anahtarlar belirlendikten sonra aşağıdaki gibi liste halinde bir tasarım yapılmıştır. Altı çizili olan öznitelikler birincil anahtarlardır.

İl (IL_Kodu, IL_Adı)

İlçe (IL_Kodu, İlce_Adı , İlce_Kodu)

Ada (Ada_no, Ada_Yuzolcumu, Nufus_Yogunlugu, Yapı_Yogunlugu, Mahalle_ID)

Mahalle (Mahalle_ID Mahalle_Adı İlce_ID)

Parsel (Parsel_No Parsel_yuzolcumu Parsel_Degeri Ada_No Parsel_Tipi TAKS KAKS)

Bina (Bina_No, Yapım_Yılı, Kat_Sayısı, Oturan_Kisi_Sayısı, Yükseklik, Deprem_Riski, Kullanım_Turu, Gelir_Duzeyi, Bağımsız_Bolum_Sayisi, Yakıt_Turu, Parsel_No)

Bağımsız Bölüm (Bina_No, Kat_No, Daire_No, Yuz_Olcumu_m2, kapi_no)

Malikler (Tc_No, Daire_No, Isim_Soyisim, Baba_Adı, Cinsiyet)

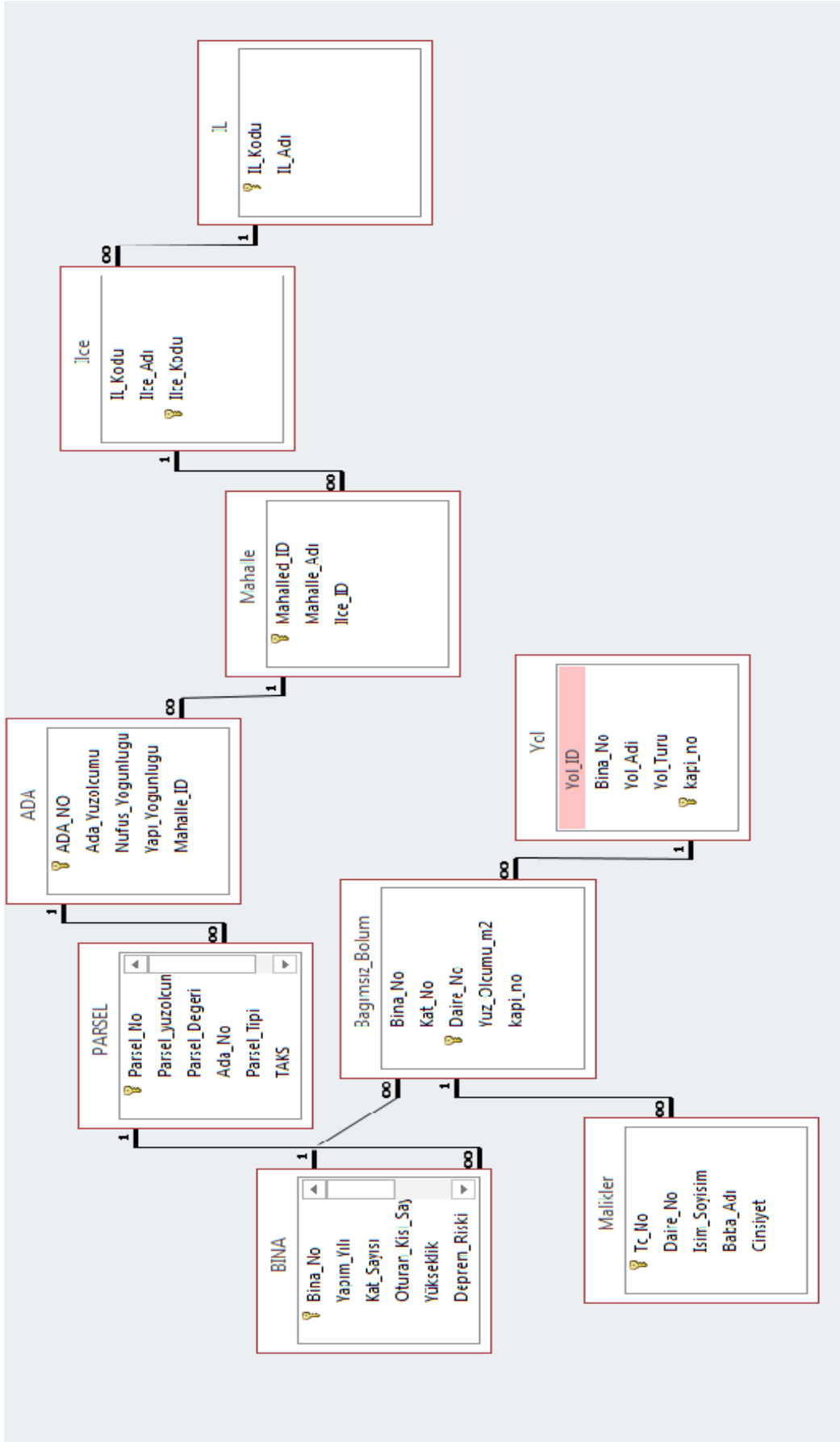
Yol (Yol_ID, Bina_No, Yol_Adı, Yol_Turu, kapi_no)

Belirlenen bu varlık kümeleri ve bunlara ait öznitelikler Microsoft Access programı yardımıyla bir veri tabanı haline getirilmiştir. Varlık kümeleri birbirleri ile ilişkilendirildikten sonra kentsel dönüşümün ilk aşamasında kullanılacak olan CBS verilerinin, kullanıma uygun hale getirilme işlemi tamamlanmıştır.

4- SONUÇ VE ÖNERİLER

Kentler birer canlı organizmaya benzetilebilir fakat her canlı organizma zaman geçtikçe yaşlanır ve yıpranır. Bu nedenle, kentlerdeki sürdürülebilirliğin sağlanabilmesi için kentsel dönüşüme ihtiyaç vardır. Ekolojik, kültürel değerlerin korunması ve en iyi şekilde kullanımının sağlanması için kentsel dönüşüm alanlarının doğru bir şekilde belirlenmesi, bu alanlar üzerinde araştırma, analiz ve planlama yapılması gerekir. CBS'nin sunduğu güçlü mekansal analiz işlemlerini kullanmak, doğru kararların alınmasına yardımcı olacaktır. CBS ile veri tasarımı, veri depolaması, sorgulaması ve analizi etkin bir şekilde yapılabilmektedir. Bu nedenle, bu çalışmada CBS kentsel dönüşüm uygulamaları için uygun bir yöntem olarak görülmektedir.

Bunun yanı sıra, kentsel dönüşüm uygulamalarının tam anlamıyla başarıya ulaşabilmesi için halkın desteğinin alınması gerekmektedir. Halk desteğinin alınması geniş katılımlı plan çalışmalarının yapılması ve gerekçeleriyle anlatılması ile mümkündür.

Şekil 1- Kavramsal Model

Tüm çalışmalar, toplumun tüm kesimleriyle paylaşıldığı, kullanılan verilerin güvenilirliğinin, çalışma sisteminin ve planlama amacının doğru ve açık bir şekilde aktarıldığı bir ortamda katılım bulacaktır. Dolayısıyla, yerel yönetimlerle, sivil toplum kuruluşlarıyla, iş çevreleriyle ve en önemlisi halkla, ilgili konuyu paylaşmak, görüş almak ve tartışarak ikna etme yöntemine başvurmak geniş kitlelerin üzerinde etki yaratacaktır. Proje bilgilerinin açık ve net bir şekilde paylaşılması, insanları ve kurumları açık aramaktan uzaklaştırarak ve akılcı, bilimsel çalışmaların önünü açacaktır.

Kentleşmenin giderek artmasıyla birlikte kentsel dönüşüm, keyfi bir uygulamadan çok yaşamsal bir gereklilik halini almıştır. Kentsel dönüşüm uygulamalarının daha sağlıklı ve koordineli bir şekilde idare edilmesi için öneriler şunlardır:

- Kentsel dönüşüm bölgeleri belirlenirken rant kaygısı olmaksızın, bölgenin sosyal, ekonomik ve kültürel yapısı göz önünde bulundurulmalıdır.
- Belirlenen kentsel dönüşüm bölgelerinde yaşayan yerleşik halkın geleceğine (Alandan süreli ya da süresiz taşıma, yerinde muhafaza etme, soylulaştırma, sosyal sağıklaştırma, sosyal kalitenin yükseltilmesi, v.s.) karar verirken daha dikkatli olunmalıdır. Bu konularda uzman kişiler, halk ve sivil toplum örgütlerinin katılımı ile bir kurul oluşturulmalı, durum değerlendirilmesi bu kurulun yönlendirmelerine göre yapılmalıdır ve buna göre karar verilmelidir.
- Etnik farklılıklar, değerlendirmede bir parametre olmamalıdır.
- Halka yönelik bilgilendirme ve eğitim programları açılmalıdır.
- Kentsel dönüşüm planlaması sırasında alanda yaşayan nüfusun genel ekonomik durumu göz önünde bulundurulmalıdır.
- Planlı kentleşme esaslarına dayanan, etik ilkeleri benimseyen, toplumsal gerçekleri göz önünde bulunduran yaklaşımlar benimsenmelidir.
- Kamu yararını ön planda tutan toplumcul bir belediyecilik anlayışı uygulanmalıdır.
- Sorunların çözümü için anlık uygulamaların yerine kalıcı çözümler üretilmelidir.
- Kentsel dönüşüm projelerinde halk, devlet ve özel sektör arasında iş birliği sağlanması, kentsel dönüşümün uygulanabilirliği açısından kolaylık sağlayacaktır.
- Kentsel dönüşüm projelerinin sosyal eşitsizliğe yol açmamasına dikkat edilmelidir.

KAYNAKLAR

- Aydın, O.** (2011). "CBS Temelli Hücresel Otomata Yöntemiyle Kentsel Büyüme Modeli: Ankara Örneği". *Coğrafi Bilimler Dergisi*
- Demirkıran, S.** (2008). "Türkiye'de Kentsel Dönüşüm Uygulamalarında Yerel Yönetimlerin Rolü: Bursa Büyükşehir Belediyesi Örneği".
- Koçyiğit, R. E.,** (2013). Kentleşme, Üretim Tüketim İlişkileri ve Kent Mekanının Dönüşümü.
- Mutlu, O.** (2013). Çarpık Kentleşmenin Doğurduğu AKP'nin Büyüttüğü Rantı Azalanların Sevmediği Muhalefetin Ürktüğü TOKİ.
- Sarı, F., Erdi, A., Kırtıoğlu, O.** (2011). İnternet Tabanlı Coğrafi Bilgi Sistemi Uygulamalarında GeoServer, ArcGIS Server, Google Maps API ve OpenLayers Entegrasyonu. *Hkm Dergisi, Jeodezi, Jeoinformasyon Arazi Yönetimi, 2011/2 Özel Sayı* ISSN 1300-3534
- Şekercioğlu, S.** (2011). Kentleşme ve Siyaset Türkiye'deki Evrimi Üzerine Bir İnceleme.

Şişman, A., Kibaroğlu, D. (2009). Dünya'da ve Türkiye'de Kentsel Dönüşüm Uygulamaları. *12. Türkiye Harita Bilimsel ve Teknik Kurultayı*, Ankara

Olcan, H. (2007). "Kentsel Planlamada Çevre Düzeni Plan Sürecinde CBS'nin Kullanım Olanaklarının Değerlendirilmesi" İstanbul: Yıldız Teknik Üniversitesi.

Yılmaz, E. (2011). Beş Yıllık Kalkınma Planlarında Kentleşme ve Konut Politikaları. Erişim:<https://www.academia.edu/1486175/Bes_Yillik_Kalkinma_Planlarinda_Kentlesme_ve_KonKo_Politikalar> Erişim Tarihi: 14, Nisan 2014.

URL1: < <http://www.tdk.gov.tr>>, Erişim Tarihi: 18 Nisan 2014.